

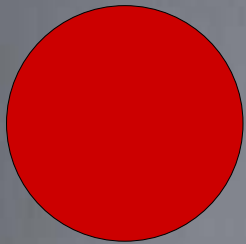
ЕІАКРІ – відкритий електронний архів наукових та освітніх матеріалів НТУУ “КПІ”

Оксана Бруй

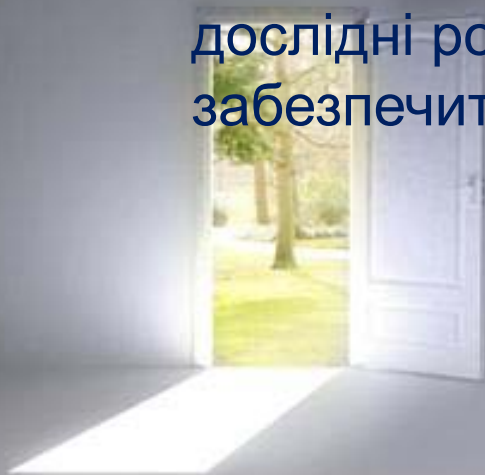
2016

Електронний архів НТУУ “КПІ” – початок

Електронний архів НТУУ “КПІ” – початок

- Початок проекту – 2010 р.
- Завдання
 - Забезпечити студентам доступ до електронних копій методичних посібників та рекомендацій НТУУ “КПІ”
 - Створити цифрову бібліотеку дисертацій та авторефератів, захищених в НТУУ “КПІ” та забезпечити до них доступ
 - Створити цифрову бібліотеку звітів про науково-дослідні роботи, виконаних в НТУУ “КПІ” та забезпечити до них доступ

Електронний архів НТУУ “КПІ” – початок

- Вивчення досвіду та вибір програмного забезпечення - **Dspace**
- Політики та схеми роботи
 - Питання авторських прав та доступу до повних текстів
 - Схеми передачі матеріалів до Бібліотеки

Електронний архів НТУУ “КПІ” – початок

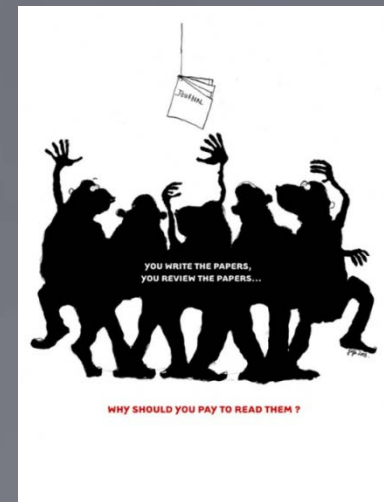
Встановлення та доопрацювання ПЗ

- Обмеження доступу до повних текстів в мережі університету (для методичних матеріалів)
- Обмеження доступу до повних текстів з конкретних комп'ютерів без можливості копіювання (для дисертацій, авторефератів та ЗНДР)

Ідея відкритого доступу

- Передумови
 - Зростання цін на наукові журнали
 - Розвиток ІТ
 - Зміни в науковій комунікації
(канали, зворотній зв'язок)
- Початок наукової дискусії – **середина 20 ст., США**
 - Як пришвидшити розвиток науки в глобальному вимірі
- Перший відкритий архів з фізичних наук - **arXiv.org - 1991 р.**
 - Пауль Гінспарг (Національна Лабораторія Лос Аламос, США)

Рух відкритого доступу - початок

- **2002 р.** - Будапештська ініціатива Відкритого доступу (BOAI) – сформульовано поняття ВД
 - Безкоштовний онлайновий доступ до наукової літератури
 - Вільне використання для досліджень, навчання та інших цілей
 - За автором зберігається право на контроль над своєю роботою і право на посилання та цитування

Переваги відкритого доступу

- Для авторів, науковців
 - більш широке розповсюдження та вплив їхніх робіт = більше цитування = науковий авторитет
- Для науково-освітніх організацій
 - авторитет, престиж у науковому світі = рейтинги
 - нові можливості управління науковою комунікацією організації
- Для видавців
 - ширша присутність та видимість видання = більше цитування = підвищення імпакт-фактору

Переваги відкритого доступу

- Для бібліотек
 - легкий доступ до джерел наукової інформації = якісне задоволення інформаційних потреб користувачів
 - нові партнерства із науковцями, викладачами, видавцями
- Для національної економіки, розвитку науки і суспільства
 - прискорення наукового прогресу, продуктивності, передачі знань

Відкритий доступ – вплив на цитування

Size of OA citation advantage when found (and where explicitly stated by discipline)	% increase in citations with Open Access
Physics/astronomy	170 to 580
Mathematics	35 to 91
Biology	-5 to 36
Electrical engineering	51
Computer science	157
Political science	86
Philosophy	45
Medicine	300 to 450
Communications studies (IT)	200
Agricultural sciences	200 to 600

The Open Access citation advantage: Studies and results to date (Alma Swan, Key Perspectives Ltd, United Kingdom)

Два шляхи відкритого доступу

Зелений шлях

архіви (репозитарії)
відкритого доступу –
самоархівування

Золотий шлях

журнали
відкритого доступу –
нова фінансова модель

Підтримка відкритого доступу

- Міжнародні ініціативи науковців, видавців, бібліотекарів
- Фонди, що фінансують наукові дослідження
- Держави
- Окремі наукові установи, університети

Підтримка відкритого доступу

Європейська Комісія

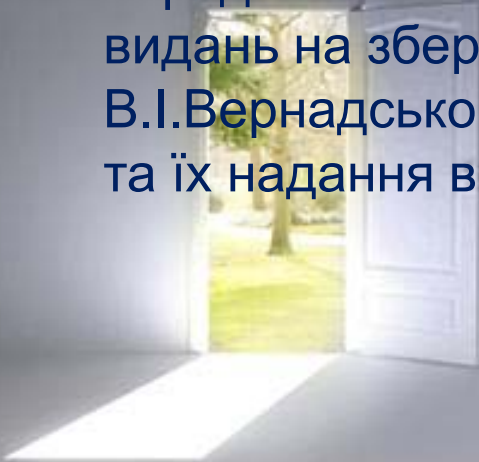
- 90% наукових публікацій Європи до 2020 року будуть у відкритому доступі
- Рекомендації з відкритого доступу до наукових публікацій та дослідницьких даних у **Horizon 2020**
 - оприлюднення через відкриті електронні журнали та відкриті електронні архіви

http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/g_rants_manual/hi/oa_pilot/h2020-hi-oa-pilot-guide_en.pdf

Позиція держави – Україна

- **2005, грудень** - Постанова ВР України „Про Рекомендації парламентських слухань з питань розвитку інформаційного суспільства в Україні”
- **2007, січень** - Закон України Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки. Відкритий доступ – один із пріоритетів розвитку інформаційного суспільства в Україні: „забезпечення відкритого безкоштовного Інтернет-доступу до ... ресурсів, створених за рахунок коштів Державного бюджету України”
- **2008, липень** - Наказ ВАК та НАНУ „Про затвердження Порядку передавання електронних копій друкованих наукових фахових видань на зберігання до Національної бібліотеки імені В.І.Вернадського ” ... з метою забезпечення збереження видань та їх надання в загальний доступ в режимі on-line (інтернет) ...”

Підтримка відкритого доступу - КПІ

- Мандат відкритого доступу – 2014
- Переведення наукових журналів на Open Journal Systems та представлення у відкритому доступі - 2014
- Переведення конференцій на Open Conference Systems та представлення матеріалів у відкритому доступі – 2014
- EIAKPI – відкритий електронний архів наукових та освітніх матеріалів НТУУ “КПІ – 2015

EIAKPI – Electronic Archive of Kyiv Politechnic Institute

ЕІАКРІ – відкритий електронний архів наукових та освітніх матеріалів НТУУ “КПІ”

<http://ela.kpi.ua/>

DSpace

Науково-технічна бібліотека ім. Г.І. Денисенка
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут»

[Ви забули пароль?](#)
[Новий користувач? Зареєструйтеся!](#)

Увійти: Адреса електронної пошти: Пароль:

Шукати в архіві

[Розширений пошук](#)
[Довідка](#)

Перегляд

[Спільноти та колекції](#)
[Дати випуску](#)
[Автори](#)
[Назви](#)
[Теми](#)

Зареєстрованим:

[Оновлення на e-mail](#)
[Мій e-архів](#)
вхід зареєстрованим користувачам
[Обліковий запис](#)
[Довідка](#)
[Про DSpace](#)

DSpace at NTB NTUU KPI >

ЕІАКРІ – Електронний архів наукових та освітніх матеріалів НТУУ «КПІ» – накопичує, зберігає, розповсюджує та забезпечує довготривалий, повний та надійний доступ через Інтернет до наукових та освітніх матеріалів професорсько-викладацького складу, співробітників, студентів, аспірантів та докторантів НТУУ «КПІ».

Переважаюча більшість матеріалів знаходиться у відкритому доступі.

Регульований доступ до повних текстів матеріалів, які розміщено в наступних спільнотах та колекціях:
Спільнота **«Дисертації та автореферати»** – доступ до повних текстів надається лише з комп'ютерів у читальній залі № 10.
Спільнота **«Звіти про науково-дослідні роботи»** – доступ до повних текстів надається лише з комп'ютерів у читальній залі № 10.
Колекції **«Методичні посібники та рекомендації»** – доступ до повних текстів надається лише в мережі університету.

В решті спільнот та колекцій доступ до повних текстів матеріалів может регулюватися на рівні окремих примірників, що вказано в описі матеріалу.

Пошук

Введіть ключові слова для пошуку матеріалів в архіві електронних ресурсів.

Інституційні репозитарії – відкриті е-архіви

- Веб-орієнтовані бази даних (лише цифрові матеріали)
- наукових матеріалів,
- що визначені інституцією однією чи кількома організаціями, об'єднаними в консорціум (на противагу тематичним репозитаріям);
- кумулятивні та постійні (колекції записів, призначені для зберігання і надання доступу на довготривалій основі);
- надають вільний та відкритий доступ до матеріалів (вимагають лише реєстрації);
- мають можливість взаємодії з іншими системами (підтримка протоколу обміну метаданими - Open Archives Initiative Protocol for Metadata Harvesting (OAI-PMH));
- відповідно зібрані, впорядковані, збережені і розповсюджені (є частиною наукової комунікації).

ЕІАКРІ – відкритий електронний архів наукових та освітніх матеріалів НТУУ “КПІ

<http://ela.kpi.ua/>

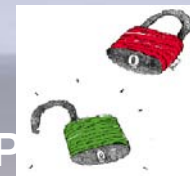
- Положення про ЕІАКРІ -
<http://ela.kpi.ua/handle/123456789/14885>
- Порядок передачі наукових та освітніх матеріалів до ЕІАКРІ – відкритого електронного архіву наукових та освітніх матеріалів Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут» -
<http://ela.kpi.ua/handle/123456789/14908>

ELAKPI – відкритий електронний архів наукових та освітніх матеріалів НТУУ «КПІ»

<http://ela.kpi.ua/>

- Авторський договір про передачу невиключних прав на використання твору (авторський ліцензійний договір) -
<http://ela.kpi.ua/handle/123456789/14937>
- Самостійне розміщення (самоархівування) матеріалів в ELAKPI – відкритому електронному архіві НТУУ «КПІ». Інструкція користувача -
<http://ela.kpi.ua/handle/123456789/15392>

Мета ЕІАКРІ

Шляхом створення, збереження та надання доступу до наукових та освітніх матеріалів НТУУ «КПІ» українській та світовій науковій спільноті сприяти розвитку науки та освіти в НТУУ «КПІ», Україні та світі

.

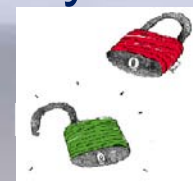
Завдання ELAKPI

- Створення організаційної , технічної , інформаційної інфраструктури ELAKPI для розвитку та поширення наукових та освітніх матеріалів НТУУ «КПІ» у мережі Інтернет у відкритому доступі
- Просування до міжнародної спільноти наукових та освітніх розробок НТУУ «КПІ» шляхом відкритого доступу до них та розширення аудиторії їх користувачів, а також підвищення рейтингу НТУУ «КПІ» та цитованості його науковців

Завдання ELAKPI

- Розширення електронної складової наукового та навчального процесів НТУУ «КПІ» через накопичення, збереження, розповсюдження та забезпечення довготривалого, постійного та надійного доступу до наукових та освітніх матеріалів професорсько-викладацького складу, працівників, студентів, аспірантів та докторантів університету
- Забезпечення середовища, що дозволяє науковим підрозділам НТУУ «КПІ», співробітникам, студентам, аспірантам та докторантам, легко розміщувати наукові дослідження та освітні матеріали в електронній формі у надійний та добре організований архів, забезпечувати доступ в мережі Інтернет та стимулювати відкритий доступ до їхніх наукових досліджень

Структура ЕІАКРІ

Спільноти - Наукові та навчальні підрозділи

- Факультет/ інститут
 - Кафедра
 - Автореферати
 - Дисертації
 - Довідкові матеріали
 - Звіти про НДР
 - Матеріали конференцій, семінарів і т.п.
 - Методичні посібники та рекомендації
 - Монографії
 - Підручники, навчальні посібники та практикуми
 - Презентації
 - Програми дисциплін
 - Статті
 - Інше

Структура ЕІАКРІ

Структура за типом матеріалу

- Наукова періодика
- Звіти про науково-дослідні роботи (вільний доступ)
- Звіти про науково-дослідні роботи (доступ у читальній залі № 10)
- Матеріали конференцій, семінарів і т.п.
- Дисертації та автореферати (вільний доступ)
- Дисертації та автореферати (доступ у читальній залі № 10)

ЕІАКРІ – політики

- Політика щодо даних
- Політика щодо змісту
- Політика щодо розміщення, депозиторів, якості та авторського права
- Політика щодо збереження
- Політика щодо закриття ЕІАКРІ

ЕІАКРІ – шляхи наповнення

Політика щодо розміщення, депозиторів, якості та авторського права

- **Самоархівування** (рекомендовано) – самостійно автором або відповідальною особою від наукового підрозділу
- **Архівування за дорученням** – бібліотекою з обов'язковим підписанням Авторського ліцензійного договору.

Самоархівування – загальна схема

Архівування за дорученням – загальна схема

- Передача матеріалів до НТБ

Автор-Координатор
ЕІАКРІ

Автор – Директор
бібліотеки

- Підписання авторського договору

- Розміщення матеріалів у відкритий доступ

Бібліотекар

EIAKPI – в реєстрах відкритого доступу

- SSM – Simple Search Metadata in open Ukraine archives - <http://oai.org.ua/>
Харвестер відкритих українських електронних архівів
- Directory of Open Access Repositories (DOAR) - <http://www.opendoar.org/index.html>
- Registry of Open Access Repositories (ROAR) - <http://roar.eprints.org/>

ЕІАКРІ – перспективи розвитку

ЕІАКРІ – перспективи розвитку

Технічні та організаційні зміни

- Перехід на нову версію ПЗ – **DSpace 5.5**
- Перехід на нові серверні потужності
- Удосконалення системи довготермінового збереження та доступу

ЕІАКРІ – перспективи розвитку

Реєстрація в директоріях відкритого доступу

- Ініціатива відкритих архівів (Open Archives Initiative - OAI)
- www.openarchives.org/
- DRIVER - <http://validator.driver.research-infrastructures.eu/>
- Інфраструктура цифрових репозитаріїв – візія для європейських досліджень
- OAIster - <http://www.oclc.org/oaister/about/default.htm> -
світовий зведений каталог цифрових ресурсів відкритого доступу
- DSpace Open Source Community -
<http://www.dspace.org/archives> - перелік користувачів DSpace

ЕІАКРІ – перспективи розвитку

Популяризація серед спільноти НТУУ “КПІ”

- Спеціальні семінари
- Виступи на засіданнях кафедр
- Розсилки е-поштою
- Виготовлення та поширення рекламної продукції

ЕІАКРІ – перспективи розвитку

Інтеграція із іншими інформаційними системами НТУУ “КПІ”

- Кампус
Повні тексти розміщуються в ЕІАКРІ , в Кампусі даються посилання
- Сайти наукових підрозділів
Повні тексти розміщуються в ЕІАКРІ , в на сайтах даються посилання

ЕІАКРІ – має потенціал реалізувати для КПІ всі
вигоди відкритого доступу

Координатор ЕІАКРІ
Дмитрунь Оксана Павлівна

Контакти

НТБ, зал №1

elakpi@library.kpi.ua

204-97-24

